

3. Необхідно усунути дискримінаційні норми щодо захисту права власності фізичних та юридичних осіб, зокрема, через поступове скасування Господарського кодексу чи уніфікацію його норм із Цивільним кодексом, внесення змін до Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна», введення заборони змін норм щодо оподаткування заднім числом тощо.

4. З метою забезпечення гарантій права власності необхідно усунути правові прогалини в регулюванні націоналізації, реприватизації майна.

5. Змінити або суттєво вдосконалити податкове законодавство в напрямку забезпечення рівності й захисту всіх форм права власності.

6. Забезпечити ефективний захист права всіх форм власності, зокрема, нормами цивільного, адміністративного і кримінального законодавства.

Крім того, варто скасувати ст.347 ЦК України, яка на даний час не має механізму реалізації, однак дає можливість недобросовісним громадянам привласнити чуже майно.

ДО ПИТАННЯ ПРО ОХОРОНУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Петрина В.Н., к.ю.н., професор кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПІ

Визначення поняття «корпоративні права» в українському законодавстві міститься в кількох нормативно правових актах, зокрема в ст. 167 Господарського кодексу України (надалі – «ГКУ»), ст. 1 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та ст. 2 Закону України «Про акціонерні товариства». Усі зазначені закони відносять до основних корпоративних прав право суб'єкта корпоративних прав (надалі – «Учасник») на управління юридичною особою, корпоративні права щодо якої йому належать.

Згідно зі ст. 118 ГКУ об'єднання підприємств (надалі – «Об'єднання») є господарською організацією, що має статус юридичної особи, утвореної у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань. Координація, як відомо, є функцією соціального управління і, таким чином, зазначена вище норма ГКУ власне надає Об'єднанню право здійснювати управління підприємствами, які до нього входять. Законодавство не визначає в чому полягає зміст такої управлінської функції, як координація, тому виходячи із науковою літератури, згідно з якою ця функція полягає в узгодженні, впорядкуванні різних частин системи управління, можна говорити про те, що Об'єднання наділене правом управляти підприємствами, що до нього входять, шляхом узгодження і впорядкування діяльності цих підприємств. В той же час згідно зі статтями 118 та 122 ГКУ Об'єднання утворюються підприємствами та управляються ними шляхом участі цих підприємств в роботі вищого органу управління об'єднання - загальних зборах учасників.

У зв'язку з вищезазначеним закономірно виникає низка питань. По-перше, як корелюються між собою (а) корпоративне управління, що здійснюється Учасниками відповідних підприємств по відношенню до цих підприємств, з (б) управлінням цими ж підприємствами з боку Об'єднання? По-друге, як корелюються між собою (а) корпоративне управління, що здійснюється підприємствами-Учасниками Об'єднань по відношенню до цих Об'єднань, з (б) з управлінням цими ж підприємствами з боку Об'єднання? По-третє, чи надання ГКУ Об'єднанням права управляти підприємствами не уражає (а) корпоративне право Учасників підприємств на управління цими підприємствами, та (б) корпоративне право підприємств-Учасників Об'єднань на управління цими Об'єднаннями, і чи не потребують у цьому зв'язку відповідні корпоративні права Учасників підприємств і самих підприємств-Учасників Об'єднань відповідної правової охорони?

Виходячи із визначень, що містяться в нормативно-правових актах та науковій літературі, про корпоративне управління можна говорити як про систему, за допомогою якої спрямовується та контролюється діяльність підприємств. У рамках корпоративного управління визначається, яким чином

Учасники здійснюють контроль за діяльністю підприємства, зокрема його виконавчого органу (менеджерів), а також яку відповідальність несуть менеджери перед Учасниками за результати діяльності підприємства. Таким чином, є очевидним, що управління з боку Об'єднання по відношенню до підприємств, що до нього входять, не можна віднести до категорії корпоративного управління. Управління, яке здійснює Об'єднання по відношенню до підприємств, є якимось зовнішнім управлінням, правова природа якого не визначена в законодавстві, не досліджена в правовій науці і є незрозумілою і суперечливою на концептуальному рівні.

Аналіз положень ГК, що визначають правовий статус Об'єднань, дозволяє прийти до висновку, що надане ГКУ Об'єднанням право управління підприємствами, відверто конкурує з корпоративним правом Учасників на управління цими підприємствами і власне уражає це корпоративне право. У цьому зв'язку є відповідні підстави ставити питання про належну охорону корпоративних прав Учасників підприємств від Об'єднань.

Опираючись на розуміння охорони корпоративних прав, як «оберегання» цих прав від порушення, що припускає превентивні засоби відвернення посягань на суб'єктивні права, і погоджуючись з думкою Спасибо-Фатеевої І.В. щодо того, що чинне корпоративне законодавство не надає надійних способів охорони корпоративних прав, а іноді навпаки – провокує правопорушення, вважаємо, перш за все необхідним відмовитись від атавістичної концепції Об'єднань підприємств як окремої організаційно-правової форми юридичних осіб, що створюються з метою управління тими підприємствами, які засновують таке Об'єднання, або вступають до нього. Зазначена концепція має бути замінена на концепцію господарського Об'єднання, яке має бути не окремою організаційно-правовою формою юридичної особи, а загальним поняттям, що означає будь-яку групу суб'єктів господарювання (фізичних та/або юридичних осіб), що Об'єдналися для здійснення господарської діяльності в будь-якій формі: як шляхом створення юридичної особи (наприклад, господарського товариства), так і шляхом укладення відповідного договору (наприклад, договору про спільну діяльність). Концепція господарського Об'єднання не має за будь-яких обставин надавати можливості одному суб'єкту господарювання управляти іншими суб'єктами господарювання у будь-який спосіб, окрім як шляхом реалізації своїх корпоративних прав. З цією метою необхідно внести відповідні зміни до глави 12 ГКУ «Об'єднання підприємств».

РОЛЬ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ У ВДОСКОНАЛЕННІ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Тищенко Ю.В., к.ю.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
ННІПП НАВС

Споживачі є учасниками господарських відносин, з відсутністю яких зникає сам сенс господарювання, проте, вони є найбільш «слабкішими» та незахищеними в процесі здійснення господарської діяльності. Тому наявність надійного правового регулювання забезпечення прав споживачів є одним із пріоритетних напрямків державної політики.

В Україні правовою основою забезпечення прав споживачів є Конституція України, закони України «Про захист прав споживачів», «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про стандартизацію», «Про рекламу», «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» тощо. Взагалі, за роки незалежності України було прийнято понад п'яти тисяч нормативно-правових документів, в яких вживається термін «споживач». У тому числі – 339 законів, 220 указів Президента України, 1049 постанов уряду.

Під час формування та вдосконалення нормативно-правової бази в означеній сфері видається корисним вивчення і врахування європейського та світового досвіду правового регулювання забезпечення прав споживачів.

Варто також відзначити, що Загальнодержавною програмою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженою